

Hoorcolleges

Psychologie | Rijksuniversiteit Groningen

2026 - 2027

RGPS-662-309 | €16,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur

Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

| Slim
Academy

Content editors gezocht!

Zoek jij een flexibele bijbaan die perfect aansluit op je studie én die je vanuit huis kunt doen?

Bij Slim Academy verdien je geld met iets wat je toch al doet: leren. Door het samenvatten en nakijken van je eigen lesstof herhaal je alles wat jij voor je tentamen moet weten terwijl je werkt!

Wat bieden wij:

- Een mooie vergoeding
- Een **flexibele bijbaan** waarbij je werkt wanneer het jou uitkomt
- Je werkt **vanuit huis**: Geen reistijd, gewoon lekker in je eigen omgeving
- Een mooie aanvulling op je CV
- **Gratis toegang** tot al ons studiemateriaal
- Een baan die perfect aansluit bij je studie

Als **Content Editor** draag je bij aan de kwaliteit van onze samenvattingen door ze te controleren op inhoud en ze up-to-date te maken.

Slim
Academy

Geïnteresseerd? Stuur je cv en motivatie naar klantenservice@slimacademy.nl

Welkom bij Slim Academy!

Voor je ligt de **hoorcollege samenvatting** van het vak **Klinische Psychologie**, dat je volgt in blok 1 van het tweede jaar van de bachelor Psychologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. In dit vak leer je abnormaal gedrag te verklaren en daarbij te behandelen door middel van beoordeling, diagnoses stellen en een therapeutische interventie toe te passen.

Met Slim Academy willen we jou helpen slimmer te studeren. Dat doen we door de kern van de leerstof helder samen te vatten, complexe onderwerpen te versimpelen en je de juiste hulpmiddelen te geven om actief te oefenen. Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor dit vak zijn de onderstaande producten beschikbaar.

Product	Inhoud	Content	Versies
Samenvatting Literatuur	De belangrijkste begrippen en theorieën met een heldere uitleg die is voorzien van voorbeelden over alle opgegeven tentamenstof.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Samenvatting Hoorcolleges	Een overzicht van de belangrijkste punten die tijdens de hoorcolleges zijn behandeld, zodat je niets mist van de stof die aan bod is gekomen.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Interactief oefenen in de leeromgeving. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	• 7 sets; • 250+ vragen	✓ App
Flashcards	Kaarten die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	• 7 sets; • 150+ kaarten	✓ App

Contact

Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Feedback geven

Kan je ons vertellen wat er mis is met de geselecteerde tekst?

Verstuur feedback

Fout gevonden?

Geef het door en wij zorgen dat de samenvatting snel wordt bijgewerkt!

Hoe werkt het?

- Selecteer de tekst
- Klik op het vlaggetje
- Verstuur je feedback

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

Digitale en papieren updates

Bij Slim Academy ontvang je **iedere week een digitale update van de samenvatting**. Aan het begin van het blok zijn nog niet alle lessen geweest, daarom vullen wij de samenvatting wekelijks aan zodra onze auteurs de nieuwste lesstof hebben gevolgd. Zo blijft de inhoud **actueel, betrouwbaar en van hoge kwaliteit**. Je hoeft dus niet te wachten tot het einde van het blok: elke week komt er een nieuw deel beschikbaar. In het onderstaande overzicht zie je **wanneer welke stof digitaal beschikbaar is**.

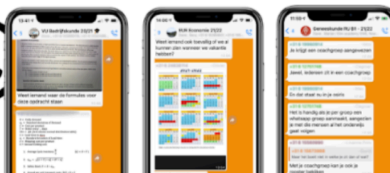
Later in het blok bundelen we alle wekelijkse updates tot één overzichtelijke, **papieren samenvatting**. Deze wordt op **6 oktober 2026** verstuurd en bevat **week 1 t/m 4**. Omdat **week 5, 6, en 7** pas later in de lessen wordt behandeld, is dit onderdeel **uitsluitend digitaal in de app** beschikbaar. Komt er later in het blok nog nieuwe stof bij? Geen zorgen! Zodra die verschijnt, vatten we alles snel samen en sturen we een update in de app.

De verplichte tentamenstof komt uit het boek van Psychopathology: Research, Assessment, and Treatment - Custom for University of Groningen (2023) en Wiley & Sons Ltd, 3rd edition en Capita Selecta in Clinical Psychology (2024) Pearson Education Ltd, 3rd edition

	Stof	Datum
Week 1	Hoorcollege 1: Inleiding Hoorcollege 2: Onderzoek in de Klinische Psychologie	14-09-2026
Week 2	Hoorcollege 3: Diagnostiek en Behandeling Hoorcollege 4: Psychofarmacologie	21-09-2026
Week 3	Hoorcollege 5: Angststoornissen Hoorcollege 6: Verslavingen	28-09-2026
Week 4	Hoorcollege 7: Stemningsstoornissen Hoorcollege 8: Psychotische stoornissen	05-10-2026
Week 5	Hoorcollege 9: Organisatie van de GGZ Hoorcollege 10: Stress en Ziekte	12-10-2026
Week 6	College vrij week	19-10-2026
Week 7	Hoorcollege 11: Functionele somatische symptomen: theorieën en behandelingen Hoorcollege 12: Forensische Psychologie	23-10-2026

JOIN DE WHATSAPP GROEP

- ✓ Chat met jouw mede-studenten
- ✓ Stel al jouw (studie)vragen aan onze studie-experts
- ✓ Krijg extra oefenvragen om jouw kennis te testen
- ✓ Krijg gratis voorbeeldsamenvattingen

We wensen je veel succes met studeren en het behalen van je tentamens!

Team Slim Academy

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy!	1
Digitale en papieren updates	2
Inhoudsopgave	3
Week 1: Inleiding en Onderzoek	4
Hoorcollege 1: Inleiding	4
Hoorcollege 2: Onderzoek in de Klinische Psychologie	7
Week 2: Diagnostiek, behandeling en psychofarmacologie	11
Hoorcollege 3: Diagnostiek en behandeling	11
Hoorcollege 4: De psychofarmacologie	17
Week 3: Angststoornissen en Verslaving	22
Hoorcollege 5: Angststoornissen	22
Hoorcollege 6: Stoornissen in het middelengebruik	29
Week 4: Stemmingsstoornissen en Psychotische stoornissen	33
Hoorcollege 7: Stemmingsstoornissen	33
Hoorcollege 8: Psychotische stoornissen	37
Week 5: De GGZ en Stress & Ziekte	41
Hoorcollege 9: De GGZ in Nederland	41
Hoorcollege 10: Stress en Ziekte	47
Week 7: Functionele somatische symptomen en Forensische psychologie	51
Hoorcollege 11: Functionele Somatische Symptomen	51
Hoorcollege 12: Forensische psychologie	55

Week 1: Inleiding en Onderzoek

Hoorcollege 1: Inleiding

Introductie

In dit college 1 wordt de klinische psychologie behandeld, waarbij een introductie in dit vakgebied centraal staat. In dit hoofdstuk van de samenvatting worden de geschiedenis van de klinische psychologie en de criteria voor abnormaliteit besproken.

Trigger warnings

Een **trigger warning** is een waarschuwing die aangeeft dat de inhoud die volgt mogelijk verontrustend kan zijn voor bepaalde lezers of kijkers. Een **trigger** wordt ook wel gedefinieerd als 'blootstelling aan interne of externe prikkels die een aspect van de psychotraumatische gebeurtenis(sen) symboliseren of erop lijken'. Het vooraf geven van een **trigger warning** heeft geen effect op psychisch lijden, behalve wanneer iemand gelooft dat woorden schade kunnen doen. Voor deze mensen werkt het krijgen van een **trigger warning** negatief: het versterkt hun psychisch lijden.

De geschiedenis van de klinische psychologie

In de 17e en 18e eeuw werd dat wat we nu kennen als psychopathologie vaak omschreven als het 'bezeten zijn door demonen'. Ook werd psychopathologie vaak aan biologische zaken toegeschreven, zoals het hebben van te veel bloed.

Het vakgebied van de klinische psychologie en de psychiatrie vertonen veel overlap. Belangrijke stromingen binnen het ontstaan van de psychiatrie zijn daarom ook van belang voor het ontstaan van de psychologie. Enkele belangrijke punten binnen het ontstaan van de psychiatrie zijn:

- 1798: Philippe Pinel had een simpel classificatiesysteem samengesteld, waarin onderscheid gemaakt kon worden tussen dementie, manie, melancholie en idiotisme. Hij pleitte voor een meer morele behandeling van patiënten;
- 1812: Benjamin Rush schreef het boek *Observations and Inquiries upon Diseases of the Mind*. Hierin stond het begrijpen van de oorzaken van geestelijke ziektes centraal. Ook Rush pleitte voor een meer morele behandeling van patiënten;
- 1883: Emil Kraepelin stelde het eerste classificatiesysteem voor stoornissen samen. In dit systeem ligt de focus op biologische oorzaken van stoornissen;
- 1917: Sigmund Freud verlegde met zijn psychoanalyse de focus van biologische oorzaken naar psychologische oorzaken van stoornissen;
- 1947/1949: Het **Boulder model** focust zich op de training van klinisch psychologen. Bij dit model ligt de focus op de **scientist-practitioner benadering**, waarbij de psycholoog zowel optreedt als wetenschapper als iemand die werkt in de praktijk. In het Boulder model zijn diagnostiek, therapie en het doen van onderzoek belangrijk.
De APA-commissie ontfermt zich over klinisch psychologen, waarbij ze standaarden ontwikkelen voor programma's, nieuwe inhoud aanbevelen en bestaande programma's bestuderen.

De Eerste en Tweede Wereldoorlog

Na de Eerste Wereldoorlog kwamen veel soldaten terug met 'shellshock', iets wat we nu kennen als PTSS. Dit had als gevolg dat er meer aandacht kwam voor de selectie van mannen die geschikt zijn voor het leger en deze klachten niet zouden krijgen. Deze selectie werd gedaan met behulp van tests. De experimentele psychologie had hiermee haar opkomst. Na de Tweede Wereldoorlog keerden weer veel soldaten terug met shellshock. Het werd de taak van de psychologen om dit te behandelen.

Abnormale psychologie

De klinische psychologie bestaat uit een wetenschappelijk en een praktisch deel. De praktische kant focust zich op psychopathologie in de praktijk, de wetenschappelijke kant doet onderzoek naar psychopathologie. De klinische psychologie wordt ook wel 'abnormale psychologie' genoemd, omdat het zich focust op wat er niet goed gaat en afwijkend gedrag.

Wat is abnormaliteit?

Wanneer gedrag 'abnormaal' is, kun je op verschillende manieren bepalen:

- **Sociale norm:** Wanneer gedrag afwijkend is van wat sociaal wenselijk is, zou je het kunnen opvatten als abnormaal gedrag. Bij dit criterium wordt er rekening mee gehouden dat wat abnormaal is, kan verschillen tussen culturen. Nadelen van dit criterium zijn dat het niet precies duidelijk is wat sociaal wenselijk is, dat de context van gedrag niet altijd wordt meegenomen en dat sociale normen veranderen over de tijd heen;
- **Statistische norm:** Je kunt wat abnormaal is bepalen aan de hand van statistiek, oftewel door te kijken hoe vaak iets voor komt. Bij deze benadering heb je een duidelijk onderscheid tussen wat normaal is en niet, en kun je abnormaliteit meten. Nadelen van deze benadering zijn dat we zelf uiteindelijk bepalen wat de harde grens is tussen normaal en abnormaal gedrag, en dat dit dus vrij arbitrair is. Verder is het zo dat veel abnormale gedragingen toch redelijk vaak voorkomen en dat niet alles wat statistisch gezien abnormaal is, per se psychopathologie hoeft te zijn;
- **Psychisch lijden:** Je kunt stellen dat er sprake is van abnormaal gedrag op het moment dat iemand psychisch lijdt. Bij dit criterium ben je niet gebonden aan statistische of sociale normen, en wordt iemands eigen ervaring ook in beschouwing genomen. Maar niet bij elke stoornis hoeft er sprake te zijn van psychisch lijden;
- **Disfunctioneren:** Er is sprake van psychisch lijden op het moment dat iemand niet goed functioneert. De focus ligt hier wel op hoe schadelijk gedrag is, maar aan de andere kant is niet elke onaangepaste gedraging abnormaal en hebben sommige abnormale gedragingen juist een functie.

Bovenstaande manieren om abnormaal gedrag te onderscheiden zijn op zichzelf staand niet toereikend. Wanneer deze met elkaar gecombineerd worden, kan beter bepaald worden wanneer gedrag abnormaal genoemd kan worden. Vaak wordt er gesproken over de 4 D's van abnormaliteit: **deviance** (afwijkend van de norm), **dysfunction**, **distress** en **danger**. Een vijfde die soms wordt toegevoegd hieraan is **disease**. Hierbij wordt er gekeken naar biologische oorzaken van abnormaal gedrag, bijvoorbeeld abnormale hersenactiviteit. In het rechtssysteem wordt er vaak ook gekeken naar of je een gevaar bent voor jezelf of anderen (*danger*).

Tegenwoordig wordt abnormaliteit vooral vastgesteld wanneer er sprake is van afwijkend gedrag van een bepaalde norm, psychisch lijden en een vorm van disfunctioneren.

Bij de DSM-V is er sprake van een **categorische benadering**, waarin er een strak onderscheid is tussen het hebben of niet hebben van een bepaalde stoornis. Er moet voldaan worden aan bepaalde symptomen en vaak wordt er ook bepaald aan hoeveel symptomen, om in aanmerking te komen voor een diagnose. Symptomen moeten ook duidelijk ervoor zorgen dat iemand lijdt en minder goed functioneert.

Vaak wordt er vanuit gegaan dat stoornissen een biologische oorzaak ('disease') hebben. Dit is soms het geval. Stoornissen kunnen echter niet alleen verklaard worden vanuit biologische oorzaken. Vaak is het zo dat er een correlatie is met biologische aspecten, maar dit impliceert niet per se een causale relatie. Ook is het zo dat bij veel stoornissen helemaal geen biologische oorzaak gevonden kan worden. Het lijkt te simpel om te spreken over **biologisch reductionisme**, waarbij stoornissen volledig worden verklaard vanuit biologische oorzaken. Ook is het zo dat er weinig medische testen beschikbaar zijn voor het vaststellen van biologische oorzaken.

Zie onderstaande tabel voor een overzicht van alle voor- en nadelen per criterium.

Criterium	Voordelen	Nadelen
Statistische afwijking	• Helderheid door vaste grenswaarden; • Meetbaar: gedrag kan in frequentie worden uitgedrukt.	• Niet alle zeldzame gedragingen zijn negatief; • Niet elk veelvoorkomend gedrag is "normaal"; • De keuze van grenswaarden blijft willekeurig.
Afwijking van sociale normen	• Rekening houden met culturele en maatschappelijke verschillen.	• Sociale normen zijn niet universeel; • Normen veranderen in de loop van de tijd; • De context van gedrag beïnvloedt normen sterk.
Disfunctioneren	• Focus op gedrag dat schadelijk of ongeschikt is.	• Sommige afwijkende gedragingen hebben een functie; • Niet alle disfunctionele gedragingen worden als abnormaal ervaren.
Psychisch lijden (<i>distress</i>)	• Benadrukt hoe het individu zelf de last ervaart; • Onafhankelijk van culturele of statistische normen.	• Niet iedereen beseft dat hun gedrag problemen veroorzaakt; • Het lijden kan logisch zijn binnen een specifieke context.
Biologische oorzaken (<i>disease</i>)	• Mogelijkheid van biologische oorzaken.	• Vaak ontbreken biologische oorzaken; • Correlatie betekent niet altijd causatie; • Weinig betrouwbare medische tests; • Biologisch reductionisme.

Voor- en nadelen van criteria voor abnormaliteit. Bron: Slim Academy (2026)